

nederlandse
montessori
vereniging

NMV
inhoudelijk jaarverslag
verenigingsjaar 2023-2024

Voorwoord	4
1 Bestuur NMV	5
1.1 Doelstelling	5
1.2 Samenstelling	5
1.3 Algemene Leden Vergadering (ALV)	5
1.4 Ontwikkelingen	6
1.4.1 Strategische koers	6
1.4.2 Certificering opleidingen O&O	7
1.4.3 Onderwijsinspectie	7
1.4.4 Themadag	7
1.5 Voornemens schooljaar 2024-2025	7
2 Netwerk 0-12	7
2.1 Doel	7
2.2 Samenstelling	8
2.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	8
2.4 Voornemens schooljaar 2024-2025	9
3 Netwerk 12-18	10
3.1 Doel	10
3.2 Samenstelling	10
3.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	10
3.3.1 Kenniskringen	10
3.3.2 Schoolleiders Conferentie	11
3.3.3 Ontwikkelplan	11
3.3.4 Visitaties	12
3.3.5 Losse ontwikkelingen	12
3.4 Voornemens schooljaar 2024-2025	12
4 Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars	13
4.1 Doel	13
4.2 Samenstelling	13
4.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen	13
4.4 Voornemens schooljaar 2024-2025	14
5 Netwerk Ouders, Lectoraat en Internationalisering	14
5.1 Doel	14
5.2 Netwerk Ouders	15
5.3 Internationaal	14
5.4 De Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend onderwijs	15
5.4.1 Voornemens schooljaar 2024-2025	18
6 Communicatie	18
6.1 Montessori Magazine	18
6.2 Lancering nieuwe website	18
6.3 Montessorinet	18
6.4 Kennisbank en document deling	19
6.5 Landelijke montessoridag	19
6.6 Film <i>Maria Montessori</i>	19

Voorwoord

Wat is er hard en positief gewerkt dit jaar aan de vier pijlers van onze strategische koers!

Voor de kwaliteit van onze professionals heeft veel aandacht gehad dit jaar. Voor de instellingen van al onze netwerken zijn certificeringstrajecten gelopen. Voor onze instellingen van 0 tot 4 ligt er inmiddels ook een kwaliteitskader en een erkenningstraject.

Bij de instellingen van 0 tot 12 wordt de kwaliteit van het auditproces steeds hoger door goede evaluaties en het aanstellen van twee mensen, met bezoldiging, die de continuïteit van de kwaliteit gaan borgen.

Bij 12 tot 18 is de achterstand in erkennings- en ontwikkeltrajecten die tijdens corona was opgelopen, ingehaald en heeft de Kenniskring professionalisering een kwaliteitskader en een certificeringsproces voor montessoricursussen ontwikkeld waarvan de pilots nu lopen.

In een opnieuw roerig jaar voor ons netwerk O&O is besloten dat het bestuur zelf de ontwikkeling van een certificeringsproces voor de opleidingen tot een diploma voor zijn verantwoording neemt. Diploma's zijn sluitstuk van opleidingen die ons netwerk 0 tot 12 in haar eigen kwaliteitskader heeft opgenomen als een van de harde criteria voor erkenning als montessorischool. Inmiddels ligt er een gedragen document dat aan de ALV zal worden voorgelegd.

En de energie reikte nog verder afgelopen jaar. In een samenwerking tussen alle netwerken en geaccordeerd door de ALV is er een jaarplan 24-25 tot stand gekomen waarin acht speerpunten zijn opgenomen met netwerk overstijgende doelen. Wat zijn we daar blij mee!

Dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan een geslaagd verenigingsjaar en niet in de laatste plaats aan Peter Warnders voor zijn niet aflatende ondersteuning van dit alles.

San van Donselaar,
Voorzitter NMV

1 Bestuur NMV

1.1 Doelstelling

Het bestuur van de NMV geeft richting aan de ontwikkeling van de vereniging, verbindt en stimuleert ontwikkelingen. Tevens heeft het bestuur een verantwoordelijke rol binnen de vereniging in de verantwoording van financiën, het oplossen van knelpunten en in het integer en verantwoord handelen.

1.2 Samenstelling

Het bestuur kende gedurende het verslagjaar de volgende samenstelling:

- San van Donselaar, voorzitter (vanaf 17 november 2022)
- Dineke de Korte, secretaris, portefeuille Netwerk 0-12 (tot en met 21 november 2023)
- Rob van der Veer, portefeuille Netwerk 0-12 (vanaf 21 november 2023)
- Miguel Delcour, penningmeester
- Willemien Bekema, portefeuilles ouders, internationaal en Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend Onderwijs (vanaf 17 november 2022)
- Joëlle de Groot, portefeuille Netwerk opleiders en ontwikkelaars
- Jan Wouter Koning, portefeuille Netwerk 12-18 (tot en met 21 november 2023)
- Bas Boensma, portefeuille Netwerk 12-18 (vanaf 21 november 2023)
- Egbert de Jong, portefeuille pr&communicatie (en secretaris vanaf 21 november 2023)

Het bestuur heeft een door de ALV vastgesteld rooster van aftreden.

Het bestuur heeft dit verenigingsjaar elf maal, meest live, vergaderd. Naast de gebruikelijke zaken als begroting en jaarrekening, is aandacht uitgegaan naar de strategische koers en het daarvan afgeleide jaarplan.

Bestuursleden van de NMV ontvangen traditiegetrouw een vergoeding voor verrichte werkzaamheden. Dit betreft voor de algemene bestuursleden een vrijwilligersvergoeding met een maximum van 1900 euro per jaar (conform de regels van de Belastingdienst voor vrijwilligersvergoeding); voor de voorzitter, secretaris en penningmeester geldt een bruto vergoeding van 800 euro per maand. Bestuursleden kunnen geen aanspraak maken op verdere vergoedingen, zoals reiskosten. In de toekomst kunnen hier altijd nieuwe keuzes in worden gemaakt.

1.3 Algemene Leden Vergadering (ALV)

De ALV van 21 november 2023 vond plaats in Domstad, Utrecht. Riemer Brandsma en Amy Sommer, leerlingen van Pantarijn in Wageningen, lieten zien dat leerlingen een belangrijke rol kunnen spelen binnen een vereniging. Hun ervaringen werden meegenomen naar een ander onderwerp op deze ledenvergadering: de strategie voor de komende jaren. Lees hierover meer bij 1.4.1

Afscheid werd genomen van de bestuursleden Dineke de Korte en Jan Wouter Koning. Als opvolgers werden Rob van der Veer en Bas Boensma benoemd. De jaarrekening 2022-23 werd vastgesteld. Met een statutenwijziging werd ingestemd.

De ALV van 22 mei 2024 vond eveneens plaats in Domstad. Als vervolg op de strategische koers van de vereniging werden acht speerpunten voor het komende verenigingsjaar vastgesteld. Zie verder hieronder bij 1.4.1

Verder was er aandacht voor de film *Maria Montessori* (met Pathé is de afspraak gemaakt dat medewerkers van montessorischolen voor de helft van de prijs deze film kunnen bekijken). Over de doorstroomtoets en het manifest *Leve het onderwijs* werd een inhoudelijke discussie gevoerd, die een vervolg zal krijgen. De begroting 2024-25 werd unaniem vastgesteld.

1.4 Ontwikkelingen

1.4.1 Strategische koers en jaarplan

Vanaf het verenigingsjaar 2020-2021 heeft het bestuur zich intensief ingezet om een strategische koers voor de NMV te ontwikkelen. Er is een model ontworpen waarbij we uitgaan van kernwerkwoorden die binnen de vereniging nader ingevuld moeten worden: Bewaken, Ondersteunen, Ontwikkelen en Verbinden. Met de netwerken is het model besproken en is er zeer veel input opgehaald. Op de ALV van 22 mei 2024 is op basis hiervan een jaarplan vastgesteld.

Eerder in dit verslagjaar hebben vertegenwoordigers van de Netwerken en het bestuur zich gebogen over de mogelijk gewenste strategische koers van de NMV. Op basis daarvan zijn de conclusies getrokken die het bestuur op de ALV van 21 november 2023 met de leden heeft besproken. (Los van deze strategische koers voor de gehele vereniging, hebben de netwerken ook hun eigen jaarplannen.) Besloten werd verder te werken aan een Schrijversgroep, het bevorderen van de samenwerking tussen alle netwerken in alle regio's, een kenniskring auditeren/visiteren voor alle netwerken, tweejaarlijkse strategiesessies met alle netwerken, het starten van een verkenning naar de samenwerking tussen de netwerken O&O en 12-18 (na het afronden van de certificering in O&O) in een kenniskring professionaliseren en het opzetten van een Kenniskring Montessori-onderzoek (het ontwikkelen van een visie op de rol van onderzoek).

Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een Jaarplan met de volgende acht speerpunten.

Speerpunt 1: kwaliteitsverhoging van audits door kennisdeling en samenwerking; inhoudelijke afstemming audit trajecten 0-12 en 12-18

Speerpunt 2: netwerk overstijgende leidende principes; inhoudelijke afstemming taal 0-12 en 12-18

Speerpunt 3: gelijke organisatie van ledeninspraak in alle netwerken; aanbrenge eenduidige benamingen en structuur van de netwerken

Speerpunt 4: onderzoek in alle netwerken, inhoudelijke afstemming onderzoek en lectoraat met de netwerken

Speerpunt 5: samenwerken aan de speerpunten; inhoudelijke afstemming strategie ontwikkeling

Speerpunt 6: netwerken verbinden door inspiratie en good practice; afstemming van ontwikkelingen in de netwerken

Speerpunt 7: (kwaliteitskaders van) opleidingen netwerken uitwisselen en ontwikkelen; afstemming opleidingen VVE, PO en VO

Speerpunt 8: een plek voor leerlingen in de NMV; structurele inbreng van leerlingen bij ontwikkelingen binnen de NMV.

Het komende jaar wordt de uitwerking ter hand genomen.

1.4.2 Certificering opleidingen O&O

Onder aansturing van het NMV-bestuur is Juliette Vermaas aan de slag gegaan om de montessori-opleidingsinstellingen en de verschillende opleidingen die worden verzorgd en die voorwaardelijk zijn bij de audits van Netwerk 0-12, te kunnen certificeren. Het voornemen was dit traject dit jaar af te ronden, maar dat is niet gehaald.

1.4.3 Onderwijsinspectie

Ook dit jaar heeft het jaarlijkse gesprek met de Onderwijsinspectie over ontwikkelingen in het basisonderwijs plaatsgevonden. Aan de orde kwamen onder meer de pilot onaangekondigd bezoek, de steekproef kwaliteitsonderzoeken en de basisvaardigheden waaronder OP3. Over dit laatste ontstaan vaak discussies tussen scholen en inspecteurs. Afsproken is te bezien of deze discussies naar een hoger niveau (NMV en Onderwijsinspectie) getild kunnen worden.

1.4.4 Themadag

Naar aanleiding van de succesvolle Themadag op 30 oktober 2023 (Het kind in de nieuwe wereld) is besloten ieder jaar een themadag te organiseren. Op 18 november 2024 vindt de volgende plaats en wel in een bijzondere omgeving: de Montessoricampus 0-18 in Almere

1.5 Voornemens schooljaar 2024-2025

In het komende verenigingsjaar zal het jaarplan worden uitgewerkt. Tevens zal de wijze van certificeren van opleidingen van het Netwerk O&O worden afgerond.

2 Netwerk 0-12

2.1 Doel

Het netwerk heeft dit jaar haar doelstelling opnieuw vastgesteld en verwoord in de volgende drie zinnen:

Het netwerk 0-12 faciliteert ontwikkelingen en ondersteuning zodat er aansluiting is bij nieuwe ontwikkelingen en inzichten, zodat er goede opvang en goed onderwijs vanuit de principes van Maria Montessori wordt verzorgd, zodat kinderen zich blijven ontwikkelen als wereldburgers;

Het netwerk 0-12 bewaakt het gedachtegoed van Maria Montessori zodat wordt gerefereerd aan leidende principes, zodat er invulling wordt gegeven aan opvoeding en onderwijs aan kinderen in de leeftijd 0-12 jaar, zodat kinderen zich blijven ontwikkelen als wereldburgers;

Heet netwerk 0-12 verbindt de regio's zodat ouders, opvang, onderwijs, opleiders en onderzoekers elkaar met hun vragen en initiatieven ontmoeten, zodat zij elkaar inspireren en informeren, zodat in heel Nederland het montessori-gedachtegoed versterkt, zodat kinderen zich blijven ontwikkelen als wereldburgers.

2.2 Samenstelling

In Nederland waren er in dit verslagjaar 161 montessoribasisscholen en 33 instellingen voor kinderopvang, die onderverdeeld zijn in 10 regio's. Eén vertegenwoordiger van een regio neemt zitting in het landelijk Netwerk 0-12. Deze regio's werden in het schooljaar 2023-2024 aldus vertegenwoordigd:

- Regio Noord, Wyneke de Vries;
- Regio Noord-Holland, Muriel Piek;
- Regio Amsterdam, Katja Rakic;
- Regio Den Haag, Bianca Boutestijn;
- Regio Rotterdam, Jennyfer van Leeuwen;
- Regio Oost-Nederland, Irma Pieper;
- Regio Midden-Nederland René Derksen / Job Kooiman;
- Regio Gelderland Ilse Buijtels;
- Regio Zuidoost-Nederland, Janneke van de Laar;
- Regio Zuidwest-Nederland, Esther Meesters.

Het Netwerk heeft ook een dagelijks bestuur dat in 2023-2023 bestond uit: Irma Pieper, voorzitter, Katja Rakic en Esther Meesters, penningmeester, ondersteund door ambtelijk secretaris Peter Warnders; zij bereiden iedere Netwerkbijeenkomst voor. Irma Pieper participeerde namens het Netwerk in de Audit Kerncommissie Netwerk 0-12.

2.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

Het Netwerk 0-12 is vijf maal regulier bijeen geweest en eenmaal op de hei.

In het schooljaar 2023-24 werden 47 audits ingeroosterd. Hiervan werden er 31 afgerond en 12 doorgeschoven naar het komende jaar. 4 audits konden nog niet worden afgerond. Tevens is dit jaar geworven voor een vaste 1e auditeur. Het zijn er uiteindelijk twee geworden: Patricia Meyer en Gregory Grampon. Beiden zullen twintig audits voor hun rekening nemen. Door te werken met vaste 1e auditoren gaat een kwaliteitsslag worden gemaakt. Het team van in totaal drie auditoren blijft bestaan.

Dit schooljaar is veel aandacht besteed aan de herziening van de audit en het betrekken van de kinderopvang bij de audit.

Het netwerk heeft nadrukkelijk de verbinding opgezocht met de andere netwerken binnen de vereniging. Het contact met netwerk O&O vanuit het belang van goed opleiden en met het lectoraat voor de input voor goed onderzoek.

Het betrekken van de leden van het netwerk 12-18 binnen de regio is een aandachtspunt.

Op verschillende plekken in het land gebeurt dat al goed en als vanzelfsprekend. Dit als goed voorbeeld voor andere regio's waar een montessori VO-school is gevestigd.

Met het oog op de begroting van 2024-25 is opnieuw een beleidsrijke (meer)jarenbegroting opgesteld, gekoppeld aan inhoudelijke activiteiten.

Het netwerk heeft in december 2023 een verdiepende bijeenkomst gehad over de uitwerking van het koersplan. Er is invulling gegeven aan dit koersplan vanuit het perspectief en belang van het netwerk 0-12. Deze bijeenkomst is vormend geweest voor het (meer)jaren plan van het netwerk.

Als aandachtspunten zijn verder onder meer voorbij gekomen:

- Doelstelling van het netwerk: Het netwerk heeft zichzelf opnieuw de vraag gesteld waartoe zij dient. Dit heeft geleid tot drie richtinggevende zinnen die hierboven zijn opgenomen in het verslag;
- Inspectiebezoeken vanuit het nieuwe toezichtskader: ervaringen gedeeld en in opdracht van het netwerk is een white paper geschreven. Dit document biedt houvast aan montessorischolen die zich voorbereiden op een inspectiebezoek;
- Project aanvankelijk lezen: vanuit de regio Oost is het initiatief genomen het aanvankelijk leesproces uit te diepen en antwoord te vinden op vragen vanuit de montessorischolen. Dit heeft geleid tot een nieuw product dat beschikbaar is voor alle montessori-instellingen;
- De rol van de doorstroomtoets: het netwerk steunt het initiatief van Leve het Onderwijs waarbij de rol van de doorstroomtoets ter discussie staat. Het netwerk is van mening dat de doorstroomtoets een te grote rol wordt toebedeeld in de advisering van kinderen richting het voortgezet onderwijs;
- Verbinding met het lectoraat: onderzoek naar de effectiviteit van het montessorionderwijs. Het netwerk roept scholen op om hun auditrapport en inspectierapport te delen met het lectoraat opdat het onderzoeksteam voldoende input krijgt voor dit onderzoek. Daarnaast is verdiepend onderzoek gedaan naar burgerschap in het montessorionderwijs;
- Montessori Advies Dienst: Vanuit de behoefte elkaar te vinden en te helpen is het idee ontstaan voor het vormen van een MAD (Montessori Advies Dienst). Het eerste idee is geuit en zal verder worden uitgewerkt in het volgende schooljaar.

2.4 Voornemens schooljaar 2024-2025

De Algemene Ledenvergadering van de NMV heeft de meerjarenbegroting van het Netwerk goedgekeurd. Tevens is het koersplan van de vereniging goedgekeurd en verdient verdere invulling binnen de netwerken. Het Netwerk 0-12 zal zich dit schooljaar onder meer richten op:

- De rol van het kind binnen de regio en het netwerk;
- Concretisering van de NMV strategie;

- Invulling geven aan het mogelijk te vormen Montessori Advies Dienst en een eventuele digitale omgeving;
- Verbinding tussen de netwerken;
- Betrokkenheid en aansluiting van de scholen/kindcentra/opvang binnen de regio-overleggen;
- Samen met het Netwerk O&O wordt de uitwerking van de verschillende bekwaamheden van de montessoriprofessional herzien;
- Organiseren van een Meet & Greet met als thema het montessorimateriaal.

3 Netwerk 12-18

3.1 Doel

Het Netwerk 12-18 verbindt montessori-instellingen voor voortgezet onderwijs met elkaar. Het Netwerk is gericht op gezamenlijke ontwikkeling. Hiervoor zijn kenniskringen actief.

3.2 Samenstelling

Van dit Netwerk maken deel uit alle twintig scholen voor voortgezet montessori onderwijs. Tweemaal komt het volledige Netwerk bijeen: in het najaar (als onderdeel van de tweedaagse Schoolleiders Conferentie) en in het voorjaar (zie verder bij Schoolleiders Conferentie). Tussentijds worden de belangen behartigd door een dagelijks bestuur:

- Berni Drop, Montessori College Nijmegen-Groesbeek, Nijmegen
- Conny van der Zande, Haags Montessori Lyceum, Den Haag
- Emma Gribling, Montessori Lyceum Flevoland, Almere
- Florence Weytingh, Montessori Mavo Rotterdam, Rotterdam
- Hüseyin Asma, Montessori Metis, Amsterdam

Het dagelijks bestuur heeft zes maal vergaderd, zowel live als online. De bestuursleden houden door het jaar heen contact met de aangesloten scholen.

Inhoudelijke ondersteuning wordt gegeven door Truus Bakker en Peter Warnders.

3.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

3.3.1 Kenniskringen

Het hart van het Netwerk 12-18 wordt gevormd door de Kenniskringen.

Het netwerk 12-18 kent de volgende kenniskringen:

- Leiderschap

- Visitatie. Na een succesvolle evaluatie is de kenniskring overgegaan in een kwaliteitskring visitatie.
- Professionalisering
- Kantelen (waarin op onorthodoxe wijze naar onderwijs wordt gekeken; gedurende het jaar is besloten deze kenniskring slapende te maken)
- Maatwerk (waarin opgenomen hoogbegaafdheid, diversiteit en nieuwkomers)
- Certificeren
- Voorbereide omgeving

De beoogde kenniskring Doorlopende leerlijn 0-18 is vooralsnog geparkeerd.

Het verder werken aan de brede ontwikkeldoelen (kwalificeren om in het primaire proces competent montessoriaans te kunnen handelen; personaliseren om als montessoriaan een onderzoekend, creatief en persoonlijk leider te kunnen zijn; socialiseren om een bewust en actief bouwer aan de montessoriwereld en haar omgeving te zijn) krijgt gestalte in een publicatie die in 2024-25 zal verschijnen.

Door te werken vanuit kenniskringen kunnen het concretiseren van nieuwe ideeën en de uitwisseling daarvan vorm krijgen. Iedere kenniskring wordt begeleid door een procesbegeleider en kent een contactpersoon vanuit het netwerk-bestuur. Het staat iedereen vrij een kenniskring op te richten. Er wordt zo expliciet (ook financiële) ruimte gelaten voor spontane initiatieven van de leden om tot samenwerking en ontwikkeling te komen.

Kenniskringen kunnen functioneren zonder opdracht van het netwerk.

Een instemmend besluit van het netwerk (via het netwerkbestuur) is alleen nodig als:

- a. de opbrengst van een kenniskring gevolg heeft voor alle scholen
- b. er een financiële bijdrage vanuit het netwerk wordt gewenst

3.3.2 Schoolleiders Conferentie

Ieder najaar vindt de tweedaagse Schoolleiders Conferentie plaats. Dit jaar wederom bij ISVW in Leusden. Het thema was "Kind als bouwer van de toekomst in de context van de hyperdiverse samenleving". Dit thema bouwde voort op Da'S gek en de lezing over de transformatieve school van Ilyas El Hadioui. Inspiratie werd gegeven door Danielle Braun over het thema "Da's gek- omgaan met verschil".

De tweede dag van de SLC stond in het teken van leerlingparticipatie door middel van de 'tafels van de toekomst' met de onderwerpen:

- Leerlingparticipatie in de school
- Leerlingparticipatie in de les
- Wereldburgerschap, buitenschoolse activiteiten
- Hyperdiverse samenleving
- Farmschool, diversiteit

Tijdens deze tweede dag is tevens input verzameld voor het maken van lesmateriaal (Toolbox Kansengelijkheid). Er komt een pilot met leerlingen om te zien hoe het in de praktijk functioneert.

Tijdens de netwerkbijeenkomst van maart 2024 werd met Riemer Brandsma stilgestaan bij de rol van leerlingen binnen de vereniging; het netwerk 12-18 heeft daar goede ervaring mee opgedaan. Het Ontwikkelplan werd geëvalueerd en de netwerkbegroting 2024-25 vastgesteld.

3.3.3 Ontwikkelplan

Het netwerk werkt aan de hand van een tweejarig ontwikkelplan. Basis hiervoor zijn de Kenniskringen.

Aan het functioneren van het netwerk ligt een besturingsfilosofie ten grondslag. Het netwerk is in essentie dienend aan de scholen. Ter verwezenlijking van de in het Ontwikkelplan genoemde doelen staat de vraag centraal wat het netwerkbestuur en wat de schoolleiders hieraan kunnen bijdragen. Hieruit vloeien vervolgens voort: 'taken', 'bevoegdheden' en 'verantwoordelijkheden'. In het algemeen geldt: het netwerk komt voor het netwerkbestuur; de verantwoordelijkheid van het netwerkbestuur volgt uit de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

3.3.4 Visitaties

Het Netwerk 12-18 werkt met cycli van erkenningsvisitaties en ontwikkelvisitaties. Na een erkenningsvisitatie volgt in principe na drie jaar een ontwikkelvisitatie en zo verder. In dit verenigingsjaar zijn drie trajecten voor een erkenning afgerond, waarvan een eerste erkenning. Er waren vier ontwikkeltrajecten.

3.3.5 Losse ontwikkelingen

De Kenniskring Professionalisering heeft een pilot voorbereid om drie opleidingen te (laten) certificeren door de NMV. Het gaat om een inductietraject, een aanbod van een zzp'er en een volledige opleiding zoals Montessoriaans Meesterschap.

Voor nieuwe leidinggevendenden is een onderdompelingscursus leidinggeven aan een montessorischool van start gegaan.

Er zal een tweede Kenniskring Leiderschap worden gevormd; de eerste kennisring wordt dan een kwaliteitskring.

3.4 Voornemens schooljaar 2024-2025

De bij 3.3.5 genoemde certificering zal in 2024 - 2025 plaatsvinden. Ook wordt in dat jaar een begin gemaakt met het schrijven van een handboek voor voortgezet montessori onderwijs (door Rogér Dijk van MSA) dat in 2025-26 moet worden opgeleverd.

Het Ontwikkelplan van het netwerk kent een doorlooptijd van twee jaar. Voorgesteld gaat worden er vier jaar van te maken, om zo meer planmatig te kunnen gaan werken.

4 Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars

4.1 Doel

Het Netwerk Opleiders en Ontwikkelaars verbindt opleiders die zich bezighouden met het opleiden van nieuwe montessorianen of het ontwikkelen van nieuw aanbod. Het Netwerk is gericht op gezamenlijke ontwikkeling.

4.2 Samenstelling

In dit Netwerk zijn vertegenwoordigd:

- AVE.IK
- De Nederlandse Montessoriopleiding
- Hogeschool Rotterdam e.o., PABO
- Hogeschool Utrecht, Instituut Theo Thijssen
- Mirjam Stefels Montessori Onderwijs Advies en Training
- Montessorisports
- PABO Hogeschool van Amsterdam
- Thomas More Hogeschool
- Saxion APO Enschede
- VIVID Onderwijs

Het Netwerk Opleiders & Ontwikkelaars is het afgelopen jaar drie maal bijeengekomen, ook online. Vlak voor de zomervakantie was er nog een studiedag over “Stilte”. De studiedag werd bezocht door veel enthousiaste collega-opleiders, de drie netwerkbijeenkomsten werden bezocht door een beperkt groepje coördinatoren van de opleidingen.

4.3 Werkzaamheden, besluiten en adviezen

In het verenigingsjaar 2023-24 hebben de gezamenlijke opleiders 286 diploma's verstrekt en 17 certificaten.

De 286 diploma's waren als volgt uitgesplitst:

- 172 basisbekwaam
- 68 vakbekwaam
- 42 Het jonge kind
- 4 OOP

Het netwerk O&O constateerde vorig jaar dat het leek te ontbreken aan vertrouwen en daadkracht binnen ons netwerk. Het ontbreken van vertrouwen voorkomt het optimaal delen van kennis, maar ook het kalibreren, evalueren, verfijnen en eventueel bijstellen van de examendoelen voor de montessori-examens, inclusief de gevolgen voor het curriculum, wat samen de basis vormt van onze gemeenschappelijke opdracht als netwerk. Juist die kerntaken zijn hiermee op de tocht komen te staan. Hiertoe is het bestuur gevraagd te bemiddelen en is er een onderzoek ingesteld onder leiding van Juliette Vermaas. Het resultaat van het onderzoek had onder andere als uitkomst dat het netwerk moest gaan

onderzoeken op welke wijze zij vanuit gezamenlijkheid het netwerk kon laten functioneren. Hiertoe kwam vanuit het onderzoek een aantal suggesties.

De gesprekken over het anders functioneren van het netwerk hebben plaatsgevonden. In eerste instantie door gebruik te maken van een externe voorzitter, om de volgende bijeenkomsten weer zelf de vergadering te leiden. Dit leidde tot een voorstel tot een andere organisatiestructuur binnen het netwerk, waar de komende periode de werkwijze voor vastgesteld moet worden.

Op dit moment heeft het bestuur van de NMV aan Juliette Vermaas de opdracht gegeven om samen met een klankbordgroep de randvoorwaarden voor een audit van montessori-opleidingen te ontwerpen. Deze audit gaat over de kwaliteit van de montessori-opleidingen met NMV-diploma. Netwerk O&O is hier goed van op de hoogte.

Het afgelopen jaar zijn de kosten die gemaakt zijn vanuit netwerk O&O beperkt gebleven tot het huren van een vergaderruimte en het inhuren van een externe voor eerdergenoemd onderzoek. Helaas is voor de zomer 2024 de studiedag niet doorgegaan wegens tijdgebrek en daarmee onvoldoende daadkracht vanuit het netwerk.

4.4 Voornemens schooljaar 2024-2025

De opdrachten Montessori & Muziek en de training Montessori werkplek-coach zullen tot een afronding komen.

In oktober-november 2024 eindigt de termijn van drie jaar voor de beide coördinatoren, Anastasia Dingarten en Mirjam Stefels en zij stellen zich niet verkiesbaar. Beide opleiders zijn naast de afgelopen drie jaar ook in voorgaande jaren meerdere keren langdurig voorzitter geweest van het netwerk (toen nog werkgroep).

Ook Joëlle de Groot beëindigt haar rol als portefeuillehouder netwerk O&O binnen het bestuur van de NMV. Joëlle heeft de maximale termijn zitting genomen en de verantwoordelijkheid gedragen voor het behartigen van diverse zaken.

Studiejaar 2024-2025 gaan we met frisse moed verder en wensen we de nieuwe coördinator en portefeuillehouder netwerk O&O veel plezier en succes toe; dat geldt zeker ook voor de leden van het netwerk. We hopen een inhoudelijke en prettige studiedag te kunnen organiseren.

5 Netwerk Ouders, Lectoraat en Internationalisering

5.1 Doel

In deze paragraaf worden een aantal ontwikkelingen bij elkaar genomen die los staan van een ander netwerk, maar die wel zorgen voor ontwikkeling van de NMV en vernieuwing.

5.2 Netwerk Ouders

Het afgelopen jaar is het netwerk Ouders voornamelijk bezig geweest met de website en is er een nieuwsbrief verschenen. Het algemene plan van aanpak met daarin drie pijlers: communicatie, activiteiten en de website, staat, maar verdere uitvoering is afgelopen jaar nog onvoldoende van de grond gekomen onder andere door het verloop van ouders in het netwerk. Daar zal komend jaar aandacht voor zijn.

5.3 Internationaal

Afgelopen jaar heeft een verdere verkenning plaatsgevonden op gezamenlijke thema's (onderzoek, gezamenlijke activiteiten, publicatie, opleidingen) met de AMI. Komend jaar zal daar meer concrete uitwerking aan worden gegeven.

De NMV is lid van Montessori Europe. Afgelopen jaar zijn er online bijeenkomsten geweest en voor het komend jaar staat er in mei een congres gepland in Oslo. Het thema van het congres is "Montessori: Out of the Box".

5.4 De Lectoraten Vernieuwingsonderwijs en Vernieuwend onderwijs

Het lectoraat Vernieuwingsonderwijs van Thomas More en het lectoraat Vernieuwend Onderwijs van Saxion hebben een gemeenschappelijk doel waarin ze elkaar versterken. De lectoraten geven een krachtige impuls aan de professionele ontwikkeling van (aankomende) leraren door praktijkgericht onderwijsonderzoek te verrichten in samenwerking met het werkveld. Samen met de onderzoekers van de lectoraten en de besturen van de verenigingen voor vernieuwingsonderwijs worden onderzoeklijnen afgestemd, toekomstplannen gemaakt en wordt er gezamenlijk met onderwijsprofessionals onderwijsonderzoek uitgevoerd naar praktijk relevante vraagstukken.

Hieronder een opsomming van de activiteiten op het gebied van montessorionderwijs van de onderzoekers in het afgelopen jaar:

De lectoraten zijn structureel onderdeel van de redactie van *Montessori Magazine* en leveren maandelijks een bijdrage aan de montessori nieuwsbrief.

Het belang van onderzoek en een visie daarop als vereniging staat voor het komend jaar op de agenda.

Ook het onderzoeken van mogelijke aansluiting bij een leerstoel aan de Radboud Universiteit komt aan de orde.

De NMV heeft bijgedragen aan een cofinanciering rond het vervolg op het thema burgerschap. Dit zijn Burgerschapsbeleidsdagen voor scholen in het vernieuwingsonderwijs. Twee dagen waarin scholen aan de slag gingen met beleid rondom burgerschap.

Er zijn zes artikelen gepubliceerd in peer-reviewed internationale wetenschappelijke tijdschriften, waaronder twee artikelen over de effectiviteit van montessorionderwijs.

De Nederlandse Montessori Onderzoeksgroep is van start gegaan (ontwikkeling observatielijst en app implementatie Montessori door Jaap de Brouwer) en ook een bijeenkomst van de Rotterdamse Montessori groep (onderzoek naar interventies voor het bevorderen van zelfregulerend leren door Patrick Sins en Jaap de Brouwer).

Onder begeleiding van onderzoekers en docenten van Hogeschool Saxion is er een montessori leesclub in het leven geroepen. Elke eerste donderdag van de maand worden teksten van Maria Montessori gelezen en besproken met leerkrachten. Een greep in wat er afgelopen jaar gelezen is: The Cosmic Task en Human Task uit Creative Development in the Child, Thruth and fairy tales uit The London Lectures, De voorbereiding van de leraar uit Het brein van het jonge kind en De omgeving uit Zelfopvoeding deel 1.

Een overzicht van de publicaties en producten van de Lectoraten is te vinden op de NMV-website.

De Brouwer, J. (2023) Het kind van de toekomst is een evenwichtige persoonlijkheid met lef. DaltonVisie, 2 (11). 29-30.

De Brouwer, J. De Vlieger, S., & Op Heij, P. (2023). In de groep gegoid: om écht impact te maken moet onderwijsonderzoek twee kanten op werken. Montessori Magazine, 24-27.

De Brouwer, J. (2023). Reflectie, verbeteren en vernieuwen. Montessori Magazine, 46 (2), 29

De Brouwer, J. (2023, 27 maart). Mitsen en maren onderzoek naar montessorionderwijs. Montessori Magazine, 6-9.
<https://magazine.montessori.nl/wp-content/uploads/2023/03/13143-NMV-MM-462LR-6-9.pdf>

De Brouwer, J. (2023, november). Digitale onderwijstechnologie binnen Montessori. Montessori Magazine, 1 (47), 6-9. https://magazine.montessori.nl/wp-content/uploads/2023/11/13760-NMV-MM-471_LR_06-09.pdf

De Brouwer, J., Klaver, L. T., en Van der Zee, S. (2023, 14 november). Montessori's perspective on citizenship education: A view from the Netherlands. Journal of Montessori Research, 9 (2), 28-43. <https://doi.org/10.17161/jomr.v9i2.19418>

De Brouwer, J., Leenders, H., Sins, P. H. M. (2023). Montessori in the Netherlands. In A. Murray, E. Tebano Ahlquist, M. McKenna, & M. Debs (Eds.), The Bloomsbury Handbook of Montessori Education.

De Brouwer, J. (2023, juni). Over discipline, gehoorzaamheid en rebellie. Montessori Magazine, 2, 6-9. <https://magazine.montessori.nl/over-discipline-gehoorzaamheid-rebellie/>

De Brouwer, J. (2023). Learning is not something that happens to students; it's something that happens by students: Formatieve evaluatie van zelfregulatie. Be Cool Congres Toetsen Case Studie.

De Brouwer, J. (2023). Perspectives on Montessori.

Klaver, L. T. & de Brouwer, J. (2023, 29 september). Balancing between equipping and providing freedom: Montessori and Citizenship Education. Montessori Europe Conference in Gdansk, Polen.

Klaver, L. T. & Van der Heijden, M. (2023, 30 oktober). Balanceren tussen toerusten en ruimte geven: Montessori en burgerschapsonderwijs. NMV Themadag Utrecht

Klaver, L. T. (2023). Card Set Montessorian Citizenship Education Concrete Design Principles.

Klaver, L. T. (2023). Kaartenset Montessoriaans burgerschapsonderwijs concrete principes. <https://montessori.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kaartenset-Montessoriaans-burgerschapsonderwijs-concrete-ontwerpprincipes.pdf>

Morssink-Santing, V. E., Van der Zee, S., De Brouwer, J., Klaver, L. & Sins, P. H. M. (2024). The long-term effect of alternative education on self-regulated learning: A comparison between Montessori, Dalton, and traditional education. *Studies in Educational Evaluation*, 83. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2024.101380>

Murray, A.K., Debs, M., De Brouwer, J., Lawrence, L., Tyne, M., & Von der Wehl, C. (2023). Creating a Montessori Global Census. Poster.

Van der Zee, S. (2023). Montessori implementation.

Van der Zee, S. en Dorrestijn, S. (2023, november). Technologie bijsturen in plaats van alleen maar volgen. *Montessori Magazine*, 1 (47). <https://magazine.montessori.nl/steven-dorrestijn/>

Van der Zee, S. (2023, november). Technologie en onderwijsrevolutie. *Montessori Magazine*, 1 (47), 30. Technologie en onderwijsrevolutie - NMV (montessori.nl)

Van der Zee, S. (2023, 30 oktober). Toekomst van het onderwijs. Workshop op de Themadag NMV.

Van der Zee, S. (2023, 10 november). Wie is bang voor AI. NMV Nieuwsbrief. <https://montessori.nl/wie-o-wie-is-bang-voor-ai/>

5.4.1 Voornemens schooljaar 2024-2025

De plannen voor de komende tijd zijn:

- Promotieonderzoek Jaap de Brouwer (in samenwerking met de Radboud Universiteit) naar executieve functies in het montessorionderwijs;
- Verkennen van de mogelijkheden van technologie voor dalton- en montessorionderwijs (bijvoorbeeld VR/AR);
- Wetenschappelijke publicaties over burgerschap, zelfregulerend leren, vernieuwingsonderwijs in Nederland;
- Nader onderzoek naar het anders inrichten van dalton- en montessorionderwijs.

6 Communicatie

In schooljaar 2023- 2024 is er ingezet op een verdere uitwerking van de strategische koers van de vereniging. Op de ALV in mei 2024 is al deze input bij elkaar gebracht in een jaarplan voor de vereniging. Wel werd er gevraagd om een infographic van het jaarplan om het geheel overzichtelijk bij elkaar te zien. Dat gaat worden opgepakt in het volgende schooljaar.

6.1 Montessori Magazine

In schooljaar 2023-2024 is het vernieuwde magazine drie keer uitgekomen. De thema's van de magazines waren "digitale onderwijstechnologie", "vakmanschap" en "filosofie". Drie mooie thema's die in relatie tot elkaar staan. Diverse artikelen van het magazine zijn ook verder te lezen op de website: <https://magazine.montessori.nl>. Voor het komende jaar gaan we door op deze ingeslagen weg.

6.2 Lancering nieuwe website

Na een lange fase van schrijven en opmaken van een nieuwe site was het in mei 2024 eindelijk zover: de nieuwe site van de NMV is gelanceerd. De nieuwe site heeft meer aandacht voor nieuws en heeft ook een eigen deel voor ouders die geïnteresseerd zijn in montessorionderwijs. Het actueel houden van de site heeft wel aandacht nodig. Binnen de NMV zijn we aan het kijken op welke manier we dat structureel vorm kunnen geven.

6.3 Montessorinet

Ook in 2023-2024 hebben veel mensen hun ideeën en ontwikkelingen gedeeld op Montessorinet, onze online community voor montessorimedewerkers. We zien wel dat het aantal actieve deelnemers beperkt is. Door de beperkte hoeveelheid actieve deelnemers, is het goed om te bekijken wat de toekomst gaat zijn voor Montessorinet, zeker in het licht van de nieuwe NMV-website. Om de week wordt er aan de leden van Montessorinet een nieuwsbrief verstuurd met nieuws en activiteiten op Montessorinet. Wellicht is het slim om richting de toekomst te kijken of de verschillende nieuwsbrieven van de NMV met elkaar kunnen worden gecombineerd.

6.4 Kennisbank en document deling

In 2023-2024 is er voorrang gegeven aan het afronden van de site van de NMV. Er is nu wel een plaats op de site waar documenten te vinden zijn, maar we willen in 2024-2025 een eigen omgeving hebben waarin we documenten van netwerken goed kunnen delen. De opzet hiervoor is er wel, maar dat moet nog verder uitgewerkt gaan worden.

6.5 Landelijke montessoridag

Dit jaar wilden we ons extra richten op studenten die geïnteresseerd zijn in montessorionderwijs. Daarop hebben we, naast de normale uitingen, ook contact gezocht met de verschillende pabo's in Nederland om extra aandacht te vragen voor de open dagen op de instellingen. Het resultaat daarvan was beperkt, maar we willen dit wel blijven doen. Met een kleine attentie is er op de scholen vanuit de NMV extra aandacht gegeven aan deze dag.

6.6 Film *Maria Montessori*

In 2024 is de film *Maria Montessori* uitgekomen. Deze film gaat over het leven van Maria Montessori en hoe ze tot de ontwikkeling van haar werkwijze is gekomen. De NMV heeft samen met Pathé een aantal zalen in Nederland kunnen reserveren voor schoolteams om naar deze film te gaan kijken. Dat waren geslaagde bijeenkomsten waar montessori-Nederland elkaar weer op een andere manier kon ontmoeten. Bijna zeshonderd montessorianen hebben hier gebruik van gemaakt.

Onze speerpunten voor 2024-2025

VERBINDEN

We verbinden netwerken om kennis, inspiratie en ontwikkelingen te delen, en versterken de samenwerking met andere onderwijsinstellingen.

1 Samenwerken

- 🎯 Samenwerking faciliteren en netwerken rondom de speerpunten verbinden.
- 👥 Alle netwerken

2 Verbinden

- 🎯 Meer kennisdeling, inspiratie en goodpractice tussen netwerken organiseren.
- 👥 Netwerken 0-12 en 12-18

3 Ontwikkelen

- 🎯 Uitwisseling en ontwikkeling van kwaliteitskaders voor opleidingen stimuleren.
- 👥 Netwerken 0-12, 12-18, O&O

4 Leerlingen

- 🎯 Structurele inbreng van leerlingen bij ontwikkelingen binnen de NMV borgen.
- 👥 Alle netwerken

BEWAKEN

De NMV waarborgt de continuïteit en kwaliteit van het montessorigedachtegoed in alle onderwijs- en opvanginstellingen.

5 Kwaliteitsverhoging

- 🎯 Auditkwaliteit verhogen door kennisdeling en samenwerking tussen netwerken.
- 👥 Netwerken 0-12, 12-18, externe vertegenwoordiger

6 Leidende principes

- 🎯 Gezamenlijke taal voor alle netwerken ontwikkelen, gebaseerd op montessoriprincipes.
- 👥 Netwerken 0-12, 12-18, O&O, kenniskring VO en projectleider

7 Gelijke ledeninspraak

- 🎯 Eenduidige manier van organiseren, procesinrichting en rolbenaming afstemmen.
- 👥 Alle netwerken

ONDERSTEUNEN

We faciliteren kwaliteit met middelen, kennis en onderzoek, en promoten een helder montessoriverhaal naar buiten.

8 Onderzoek

- 🎯 Visie op onderzoek ontwikkelen en afstemming tussen netwerken en lectoraten faciliteren.
- 👥 Netwerken 0-12, 12-18 en portefeuillehouder